

Geaflecht

Geaflecht
natuurvereniging

Geaflecht verschijnt viermaal
per jaar en is een uitgave van
Natuurvereniging Geaflecht.

www.geaflecht.nl

NOTARIS
KANTOOR

de **Anna**
ries

ZONNEDAUW 4
9202 PA DRACHTEN
T 0512 - 303 403
INFO@WAARVANAKTE.NL

WWW.WAARVANAKTE.NL

K A P S A L O N

Artistique

0513 - 46 29 65

GORREDIJK

sikkeboonstra
FIETSSPECIALIST

Hoofdstraat 4, 8401 BZ Gorredijk, 0513 856 716
www.sikkeboonstra.nl

Tuin
dorado

het voordeel van groen

Drachten · Gorredijk · Wolvega

meer als 100 jaar

mannenmode
BELLINGA

Hoofdstraat 57 Gorredijk 0513-461424

tekenbureau **Bijlsma**

makelaardij **Bijlsma**

Voor al uw taxaties, verkopen, aankopen, bouwkundig tekenwerk
B.F. Bijlsma, Brouwerswal 12 te Gorredijk, telefoon 0513 - 466740

Café **Salento**
30 jaar

Het koffieconcept van Overwijk
Koffiesystemen. Meer weten?
Kijk op www.cafesalento.nl.

Bezoekadres: Tolhûsleane 15, Gorredijk

ERVAREN SCHILDERS
VOOR VAKKUNDIG
SCHILDERWERK

r. bethlehem
SCHILDERSBEDRIJF

TEL. 0513-462016 WWW.BETHLEHEMSCHILDERS.NL

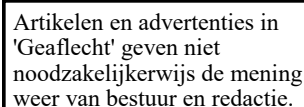
EP: Van der Molen

ElectronicPartner

Onze **service**
maakt het
verschil

Beeld & Geluid - Telecom - Multimedia - Wassen & Drogen - Koelen & Vriezen
Huishoudelijke apparatuur - Inbouwapparatuur - Satelliet - Eigen technische dienst

Hoofdstraat 52 - 8401 CB Gorredijk - Telefoon: (0513) 46 20 65

Inhoud Geaflecht nr.4 December 2023

Adressenlijst	1
Verenigingsnieuws	3
Verslag Algemene Ledenvergadering 7 maart 2023	6
Activiteiten agenda	8
Terugblikken op...	10
Natuur en recht	13
Inventarisatie nestkasten Lippenhuizen 2023	15
Natuur dichtbij huis	17
Een plantenkartering in de Hege Geasten en het Terwispeler Grootshar	19
De ransuil	21
Waarnemingen	23
Help de Friese das te ondersteunen	24
Natuerferiening Bakkefean e.o.	25
Natoer nijs november 2023	25

Als je echt van de natuur houdt vind je overal mooie dingen

Vincent van Gogh

Wij wensen aan al onze trouwe leden, onze vrijwilligers en werkgroep leden, de adverteerders in ons verenigingsblad, de belangstellenden die de excursies en lezingen bezoeken en iedereen die zich inzet voor de natuur

Fijne feestdagen en een natuurrijk nieuwjaar. Wij bedanken u allen voor hetgeen u deed voor de vereniging. Met elkaar vormen we een stevig front om de natuur ook de komende jaren te beschermen, koesteren en stimuleren.

Het bestuur, de redactie en de activiteitencommissie.

Redactioneel

Terugkijken en vooruitkijken, dat doen de meesten van ons rond deze tijd. Hoe was uw jaar? Hoe gaat het verder? De vele activiteiten die we organiseerden werden druk bezocht. We hopen dat het u heeft geïnspireerd en een beetje wijzer heeft gemaakt. Er is zoveel om je over te verwonderen. En het mooie is dat de natuur geen haast heeft. En toch komt alles af. Misschien moeten wij de komende tijd ook wat trager gaan leven. Zodat de natuur weer dichtbij komt. We willen u ook in 2024 meenemen op de reis door de natuur. Met excursies en lezingen hopen we kennis te verspreiden en mensen enthousiast te maken. Met alle bestuurlijke taken daaromheen maken we het mogelijk dat Geaflecht fier overeind blijft in een jaar waarin er wellicht van alles gebeurt rondom dat ene wat ons verbindt: de natuur in al haar facetten. Veel leesplezier met deze Geaflecht.

De redactie

Verenigingsnieuws

Ledenvergadering op 6 maart 2024

Op woensdag 6 maart 2024 vindt de jaarlijkse ledenvergadering van Natuurvereniging Geaflecht plaats. Deze wordt gehouden in De Skâns Cultuur en Sport te Gorredijk, Loayersstrjitte 2 (ingang aan de Stationsweg).

De vergadering begint, let wel, om 19.30 uur.

De agenda is als volgt.

1. Opening en mededelingen
2. Vaststelling van de agenda
3. Benoeming bestuurslid
Het bestuur draagt mevrouw Gelbrigje Visser voor ter benoeming als bestuurslid. Zij is al jaren actief bij de bescherming en ontwikkeling van de natuur in Opsterland en wil zich graag vanuit het bestuur van onze vereniging blijven inzetten.
4. Vaststelling van het verslag van de ledenvergadering van 7 maart 2023
Het conceptverslag is opgenomen in dit blad.
5. Vaststelling van het inhoudelijk jaarverslag 2023
Het conceptverslag wordt op de website (www.geaflecht.nl) geplaatst.
6. Financieel jaarverslag 2023
Het conceptverslag voor het jaar 2023 wordt ter vergadering verstrekt en toegelicht.
 - a. Vaststelling van het verslag van de controlecommissie van haar onderzoek naar de juistheid van de boekhouding van de vereniging.
 - b. Goedkeuring van het financieel jaarverslag 2023
 - c. Verlening kwijting aan het bestuur
 - d. Benoeming van leden van de controlecommissie voor het nieuwe boekjaar.
7. Begroting 2024
De begroting voor het jaar 2024 wordt ter vergadering verstrekt en toegelicht.
8. Activiteiten in 2024 (lezingen, excursies etc.)
9. Rondvraag en sluiting

Aansluitend op de vergadering volgt om **20.45 uur een lezing van Susan van Weperen.**

Voor meer informatie over deze lezing verwijzen wij u naar de activiteiten agenda elders in dit blad.

Noot bij de agenda: Zowel het jaarverslag 2023 als het verslag van de ledenvergadering van 7 maart 2023 wordt **twee weken** voor de ALV 2024 op de website geaflecht.nl geplaatst. Daarnaast is het verslag van de ALV van 2023 ook nog integraal in dit blad opgenomen.

De verslagen kunt u dus (na)lezen en eventueel afdrukken vanaf onze website.

De betreffende stukken staan op een gedeelte van de website die alleen beschikbaar is voor leden.

Hiervoor moet u dus inloggen. Hoe dit moet is uitgebreid besproken in de vorige Geaflecht

(Nummer 3 september 2013). Mocht u er desondanks niet uitkomen dan graag een mailtje naar tgteterw@ziggo.nl en helpen we u verder.

In de prijzen

Niemand wordt graag voor de gek gehouden. Maar er zijn uitzonderingen.... Zo werden wij door de commissie van het "Iepen Mienskipsfûnsje" die de subsidie toekende voor ons visdiefproject uitgenodigd eens te komen vertellen hoe het project tot stand kwam en hoe het met de vorderingen ging en wat de resultaten waren van ons proefvlotjes. Niet dat ze zich er mee wilden bemoeien of zo, ze waren alleen maar nieuwsgierig en belangstellend... Zo werd de boodschap mooi verpakt voor hun komst naar het SBB kantoor in Jubbega. Met maar liefst 6 man/vrouw sterk! Als afgevaardigden van het bestuur en vrijwilligers waren we natuurlijk zeer vereerd met deze belangstelling en maakten in alle haast nog een presentatie om toch maar zo goed mogelijk voor de dag te komen.

Belangstellend maar plichtmatig werd er naar de presentatie gekeken tot er nog een persoon binnen kwam met een heel grote geheimzinnige enveloppe onder haar arm. Deze persoon bleek gedeputeerde Eke Folkers te zijn en wilde graag even het woord voeren. In de hoedanigheid als voorzitter van de Adviescommissie regio Zuidoost-Fryslân prees zij het project wat wij voor de visdief hadden opgezet en vond dat we naast de toegewezen subsidie ook nog een aanmoedigingsprijs verdienden. De LF2028-Bonusprijs van 2.028,00 euro. Hier zijn we als natuurvereniging Geaflecht erg bij mee en voelen ons ook zeer vereerd natuurlijk.

Bloembollen planten de de Groene long te Gorredijk

De werkgroep van Geaflecht die bezig is met het park in Gorredijk, De Groene Long Groener, heeft op de valreep een extra dimensie aan haar plan weten toe te voegen. De insteek was niet alleen om het park te vergroenen en de biodiversiteit te bevorderen, het lag ook in de bedoeling dat het park opgefleurd zou worden. En dat laatste doe je letterlijk met bloemen.

Door Plaatselijk Belang Gorredijk om een donatie te vragen voor bloembollen en contact te leggen met Boarterstun De Griene Long, konden er in november op de valreep nog bloembollen worden geplant. Doordat deze drie verenigingen de handen in elkaar hebben geslagen, is er nu een mooi resultaat geboekt, waar we hopelijk nog jarenlang plezier van zullen hebben.

Er is gekozen voor biologische verwilderingsbollen die vroeg bloeien, zodat er in het voorjaar geen problemen ontstaan als de grasmaaiers weer uit de schuur worden gehaald. Het was daarbij

een uitdaging om in dit uitzonderlijk natte seizoen droge en zonnige plekken te vinden. De vrijwilligers hebben bovendien letterlijk regen en wind getrotseerd om de plantklus op tijd te kunnen klaren. Het is altijd afwachten of bollen goed aanslaan, maar we hoeven niet erg lang te wachten. In februari kunnen de eerste krokusjes met de toepasselijke naam Romance al in bloei staan.

Overleg SBB over SPUK

SPUK staat voor Specifieke uitkering programma natuur. Staats-

bosbeheer (SBB) heeft in totaal 3,8 miljoen van de provincie (oude bestuur) gekregen voor het verbeteren/herstellen van natuurgebieden. Deze SPUK gelden worden aan ongeveer 10 projecten in Friesland besteed. Het Oude Bosch in Bakkeveen en De Deelen zijn twee gebieden die SBB hiermee gaat verbeteren. Op 27 november was er een overleg tussen SBB, Geaflecht en Natuurvereniging Bakkeveen over de plannen.

In het Oude Bosch wil SBB inzetten op het vasthouden van water. Nu is er een te snelle afwatering waardoor het bos kwetsbaar is voor droogte. Een nieuwe beek langs de natuurlijke laagten in het bos met een buffer (moeraslaagte) aan de westgrens en het Koningsdiep moet dit bewerkstelligen. De diepe afwateringssloot aan de westkant van het bos kan niet gedempt worden omdat dan de belangen van een agrarisch bedrijf in het geding komen. (het peil mag daar niet omhoog) Of dit bedrijf i.v.m. stikstofmaatregelen blijft is onzeker, maar zeker is wel aldus Marten Pothof van SBB dat de geplande ingrepen een positieve invloed zullen hebben. Wij vonden dat ook maar merkten wel op dat er bij het graven van de beek zo min mogelijk bomen gekapt moeten worden. Alleen die bomen kappen die de graafmachine nodig heeft om te graven, bomen die dood gaan vanwege de meer vochtige omstandigheden hun natuurlijke gang laten gaan.

Verder wil SBB de Freulevijver aanpakken. Deze plek heeft een cultuurhistorische waarden en daarom wil men de randen opschonen (deel struiken en bomen weg) zodat de oude zichtlijnen weer herkenbaar worden. Tevens wil men het wandelpad en bruggetje opknappen en de eilandjes (nu verworpen tot schiereilanden waar ook mensen komen) herstellen in hun oorspronkelijke staat. Eind 2024 is wellicht de uitvoering klaar.

In de Deelen wil men 20% van de legakkers herstellen. De legakkers zijn kwetsbaar, door te weinig verlandings vanwege golfslag en ganzenvraat. Begroeiing met hoge bomen die sneller omwaaien en grond meenemen ontstaan er gaten in de legakkers en als de akkers niet versterkt worden veranderen petgaten op den duur in een groot meer.

Legakkers versterken is lastig omdat de werkzaamheden alleen met machines op pontons op het water kunnen. De bedoeling is om een rij palen te slaan (op ...m) en daarvoor een ijzeren raster tegen de ganzen. Dat raster komt niet tot aan de bodem. De otter kan er onderdoor en de vissen kunnen naar de paaigebieden in het rustige water bij de legakker.

Verder zal begroeiing op de legakkers verwijderd worden, edoch lijsterbes en vlier blijven sowieso staan. De ingrepen zullen in het noordwestelijk deel van De Deelen plaatsvinden.

In het Brandemeer en Rottige Meenthe heeft SBB al ervaring opgedaan met deze methode voor het versterken van legakkers.

Het bestuur

Overzicht data bestuursvergaderingen en verschijnen Geaflecht 2024

Wij willen u in de gelegenheid stellen onderwerpen in te brengen voor de bestuursvergaderingen en kopij aan te leveren voor de Geaflecht. Hieronder vindt u de data, waarbij wij u verzoeken uiterlijk enkele dagen van te voren uw agendapunt voor de bestuursvergadering in te leveren.

Bestuursvergaderingen 2024: Inleverdatum kopij Geaflecht 2024: Uitkomen Geaflecht 2024:

Woensdag	17 januari	15 februari	15 maart
Woensdag	14 februari	15 mei	15 juni
Woensdag	13 maart	15 augustus	15 september
Woensdag	17 april	15 november	15 december
Woensdag	15 mei		
Woensdag	12 juni		
Woensdag	16 augustus		
Woensdag	13 september		
Woensdag	18 oktober		
Woensdag	15 november		
Woensdag	13 december		

Verslag van de Algemene Ledenvergadering van de Natuurvereniging Geaflecht op 7 maart 2023

Aanwezig: Jelle Hofstra, Helga Manson, Martin Manson, Carla Hofstra, Magrietta de Vries, Korrie Lenos, Gelbrigje Visser, Wietze de Jong, Roelie Ansingh, Auke van der Galiën, Wietze van der Meulen, Wieberen Pool, Theo Noordstrand, Mieke Noordstrand, Hein van der Vliet, leden; Agaath Arends, Tjeerd Geertsma, Mary van der Graaf, Jet Hofstra, Hans ten Hoopen, Romke Oosterbaan, bestuursleden.

Afwezig met kennisgeving: Harm van der Duim, Alicia Slot, leden.

Plaats: De Skâns Cultuur en Sport, Gorredijk.

Opening en mededelingen

Jet Hofstra, voorzitter van het bestuur, opent de vergadering om 19.35 uur en heet iedereen welkom.

Agenda

De agenda wordt vastgesteld met toevoeging van het punt: Afscheid van bestuurslid Agaath Arends.

Afscheid van bestuurslid Agaath Arends

Agaath Arends treedt af als bestuurslid. Zij was (veel) meer dan tien jaar voorzitter van het bestuur, en vanaf 2018 gewoon bestuurslid. Voor haar langdurige inzet voor de vereniging en de natuur, in de overtuiging dat ook bovenlokale problemen om een lokale aanpak vragen, zegt de voorzitter haar hartelijk dank. Zij overhandigt Agaath een mand biologische producten als tastbare uiting van waardering voor haar langdurige inzet.

Agaath zegt haar functies altijd graag te hebben vervuld. Ze gaat overigens niet bij de pakken neerzitten: ze blijft de lokale natuur- en milieuverenigingen, waaronder Geaflecht, vertegenwoordigen in de Gebiedscommissie Koningsdiep en wordt bestuurlijk actief in Natuerferiening Bakkefean e.o.

Verslag van de ledenvergadering van 21 april 2022

Het verslag van de ledenvergadering van 21 april 2022 wordt ongewijzigd vastgesteld.

Jaarverslag 2022

Het jaarverslag 2022 wordt ongewijzigd vastgesteld.

Financieel jaarverslag 2022

Het ontwerp-financieel jaarverslag 2022 wordt uitgedeeld. Romke Oosterbaan, penningmeester, licht de cijfers toe. Hij schrijft het exploitatietekort van ruim zevenhonderd euro voornamelijk toe aan de stijging van de kosten van het verenigingsblad door de overgang naar kleurendruk. Het vermogen van de vereniging acht het bestuur voldoende om het tekort op te vangen zonder dat dit ten koste gaat van de activiteiten. Om de financiële toestand op langere termijn gezond te houden zal wel eens moeten worden overwogen om de contributie te verhogen. Deze dekt nu al niet meer de kosten van het blad.

De kascontrolecommissie heeft de financiële boekhouding in orde bevonden. Het verslag van de commissie wordt vastgesteld. Vervolgens stelt de ledenvergadering het financieel jaarverslag 2022 ongewijzigd vast en verleent zij kwijting aan het bestuur. Wietze van der Meulen wordt benoemd als lid van de kascontrolecommissie, naast het zittende lid Wieberen Pool.

Begroting 2023

De conceptbegroting voor het jaar 2023 wordt uitgereikt. De penningmeester wijst in zijn toelichting op de kosten van het blad en de hogere raming van de inkomsten uit advertenties. De vergadering stemt met de opgestelde begroting in.

Activiteiten in 2023

De voorzitter, tevens lid van de Activiteitencommissie, laat de voor 2023 geplande activiteiten, zoals lezingen en excursies, de revue passeren.

Rondvraag

- project De Groene Long Groener

Samen met inwoners van Gorredijk heeft het bestuur een plan bedacht om het park De Wiken oftewel de Groene Long te Gorredijk aantrekkelijker te maken voor natuur en mens. Dit plan dingt met negen andere ingediende plannen mee voor een bijdrage uit een subsidie van € 200.000 die de gemeente Opsterland beschikbaar stelt voor projecten die bijdragen aan de leefbaarheid in Gorredijk. Tot 20 maart kan iedereen een stem uitbrengen op een of meer van de genomineerde projecten. Maak van deze gelegenheid gebruik, moedigt het bestuur aan.

- Visdiefjesvlot op de Bouwespolder

Een werkgroep, bestaande uit leden van Geaflecht, werkt aan de bouw van een op de Bouwesplas in Terwispeel te verankeren vlot dat is bedoeld als broedplaats voor visdiefjes.

- monitoring van wegbermen

De gemeente Opsterland is in het streven om de biodiversiteit te vergroten van plan in een tiental wegbermen proeven te doen met het maaien van de vegetatie. Het bestuur heeft hierom herhaaldelijk gevraagd. Om de effecten van de proeven in beeld te krijgen zullen de flora en fauna in deze bermen systematisch moeten worden geïnventariseerd. Het bestuur streeft voor deze monitoring naar een bestendig samenwerkingsverband met de gemeente en zoekt naar vrijwilligers die af en toe de aanwezige planten en dieren willen helpen registreren. Vier aanwezigen, die de waarde van bermen voor de natuur en biodiversiteit bevestigen, melden zich prompt aan.

- waterberging in polder De Dulf

Mary van der Graaf, bestuurslid, brengt naar voren dat gebruik van het natuurgebied De Dulf in Terwispeel als waterberging, zoals voorgesteld door de provincie en het waterschap, ten koste van de natuurwaarden zal kunnen gaan. Het bestuur heeft dan ook een afwijzende zienswijze ingediend.

Sluiting

Gelbrigje Visser bedankt het bestuur voor de vele activiteiten in het afgelopen jaar.

De voorzitter sluit de vergadering om 20.35 uur en bedankt iedereen voor haar of zijn inbreng.

Ingezonden

Actieplan biodiversiteit

In de vorige Geaflecht las ik dat het College van B&W van Opsterland een actieplan biodiversiteit gaat opstellen. Dat is een goede zaak want de biodiversiteit neemt helaas af.

Een van de (minder bekende) oorzaken is de toenemende problematiek van de invasieve exoten, zoals de Aziatische hoornaar, halsbandparkiet, tijgermug en japanse duizendknoop.

Stuk voor stuk planten en dieren die ons land binnenkomen, uitheems zijn en schade berokkenen, waaronder schade aan onze biodiversiteit.

Goed voorbeeld: de Aziatische hoornaar eet onze bijen en vlinders op.

Eind augustus werden 2 nesten in Jubbega gevonden en vernietigd.

In verband hiermee zou het goed zijn als in het actieplan van het College van B&W ook de problematiek van de invasieve exoten wordt "meegenomen".

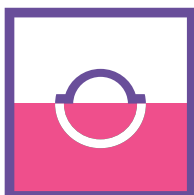
Voor wie op de hoogte wil blijven over deze problematiek verwijs ik naar www.invasieve-exoot.nl, de enige actuele en onafhankelijke website over invasieve exoten in Nederland en Vlaanderen.

Hans Slot, Heerenveen.

autobedrijf
Jaap De Vries BV
Opel occasions Gorredijk

Stationsweg 85 • 8401 DM Gorredijk
Telefoon: (0513) 462103
opelaanbod.nl

**Als tijdelijk manager help ik
bedrijven lastige problemen
definitief op te lossen**

**BRUG NAAR
DE HORIZON**

Rob van Betuw
Gorredijk
rob@brugnaardehorizon.nl
www.brugnaardehorizon.nl

 faberwineworld
La Ruta del Vino
Lippenhuizen

**TOTAALPAKKET VOOR
AL UW DRUKWERK**

brochures • programmaboekjes
groot formaat • trouw- en
geboortekaarten • printen •
kopiëren • stickers • stempels
en nog veel meer!

DRUKKERIJ & COPYSHOP
Lageveen

Lijnbaan 5
8401 VL Gorredijk
0513 - 463 863

info@drukkerijlageveen.nl
www.drukkerijlageveen.nl

• GEMAKKELIJK ONLINE
BESTANDEN AANLEVEREN!

Jan Koppert
INSTALLATIEBEDRIJF

Tolhusleane 15 - Terwispel
T. 0513-463413 / 06 23281521

info@koppertinstallatie.nl
www.koppertinstallatie.nl

kapsalon
IDA DE VOS

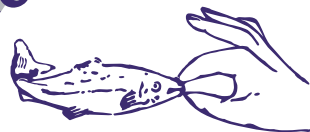
de Vos

0513 461475
www.idadevos.nl

KOTA RADJA
BEETSTERZWAAG

Hoofdstraat 39, Beetsterzwaag
0512 38 22 24 www.kotaradja.nl

het neusje van

de zalm
uw visspecialist

Marktpllein - Gorredijk
Telefoon: 06 294 63 696

ÚS HOEKJE

Spijkerbroeken & meer

Sinds 1980

HOOFDSTRAAT 55, GORREDIJK

Activiteitenagenda

Noteer deze data alvast in uw agenda

Lezing op 11 januari over haviken op het Drentse zand

Na het verbod op pesticiden als DDT aan het begin van de jaren zeventig van de vorige eeuw, schoot het aantal haviken in Nederland omhoog. De bossen op zandgronden, meest aangeplant kort voor de 2e wereldoorlog, waren oud genoeg om in te broeden en het voedselaanbod in de vorm van duiven, fazanten, konijnen, lijsters, spreeuwen, maar ook van weidevogels leek onuitputtelijk. Toen ook allerlei kleine bosjes in het agrarische landschap werden gekoloniseerd, keerden met name jagers zich tegen roofvogels in het algemeen en de havik in het bijzonder. Dit leverde een golf van vergiftigingen en doorgeschoten nesten op maar deze verliezen hadden nauwelijks effect op de populatie, die doorgroeide tot in de jaren negentig. De roofvogelvervolging zwakte in de jaren negentig snel af door acties van de Werkgroep Roofvogels Nederland, maar waarschijnlijk meer nog door het uitsterven van een generatie fanatieke jachttopzichthouders.

Je zou denken dat op dat moment niets meer het succes van de Havik in de weg zou staan, maar dat bleek niet het geval. De huidige stand in Drenthe bedraagt nog ongeveer een derde van de piek in de jaren negentig. Met behulp van inmiddels 40 jaar onderzoek aan Drentse haviken gaan we proberen dit mysterie te ontrafelen.

Locatie: de Draaijer (Voltawerk)

Stationstraat 76 te Gorredijk

Datum: 11 januari 2024

Tijd: 20.00 – 22.00

Kosten: leden gratis, niet leden 5 euro

De eerste Geaflecht-bijeenkomst in 2024 geven we graag een feestelijk tintje. We heten u van harte welkom op onze nieuwjaarsborrel gecombineerd met de lezing over de havik. In de pauze trakteren wij u op een consumptie! Viert u deze start van het jaar met ons mee??

De activiteitencommissie.

Lezing over de zeearend door Albert Draaijer op 13 februari 2024

Enkele tientallen jaren geleden moest je nog naar het buitenland om de zeearend te zien. Het dichtst bij huis was Noord Duitsland met het eiland Rügen of de grensregio van het oude Oost- en West Duitsland langs de rivier de Elbe een vogelreisdoel dat grote kans gaf op het zien van zo'n "vliegende deur".

Sinds 2006 broedt deze imposante vogel echter ook in Nederland. In 2023 gingen in Nederland zelfs 32 van de 36 aanwezige paren over tot broeden. Het noorden is daarbij niet slecht bedeed met in "onze regio" o.a. De

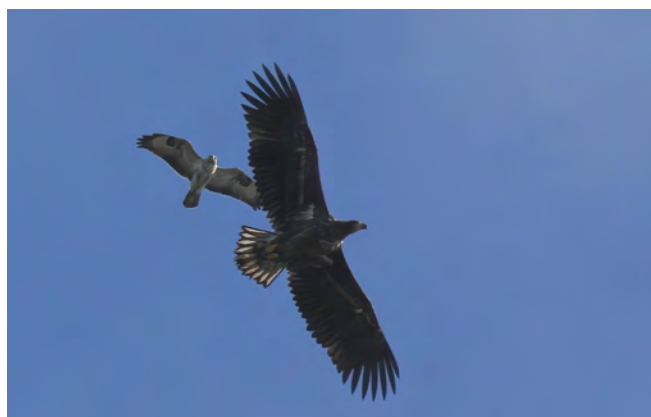

Foto: Geert v/d Meer

Alde Feanen, het Fochtelooverveen, Koudum, de Lauwersmeer, het Sneekermeergebied en Makkum als locaties waar dit jaar jonge vogels zijn uitgevlogen (bron: Werkgroep Zeearend Nederland).

Over het wel en wee van deze soort in met name het Noorden van Nederland hebben we voor deze

avond de heer Albert Draaier uitgenodigd.

Albert filmt en fotografeert o.a. het paar te Koudum al sinds het paar zich daar zo'n 7 jaar geleden vestigde. Hoe dit paar in 2023 er in slaagde om 3 jongen groot te brengen (wat voor de Zeearend vrij uniek is) staat deze avond centraal. Daarmee is deze avond een aanrader voor wie mooie beelden wil zien van deze soort of mogelijk wel wat kijk- of filmtips kan gebruiken om deze indrukwekkende soort mooi in beeld te krijgen zonder het dier te verstoren.

Locatie: De Draaijer (Voltawerk)

Stationsweg 76 Gorredijk

Datum: dinsdag 13 februari 2024

Tijd: 20:00 - 22:00 uur

Kosten: leden gratis, niet leden 5 euro.

Lezing wandelen door Amerika door Susan van Weperen

Na de jaarlijkse ledenvergadering is het tijd voor een heel ander verhaal. Susan van Weperen, geboren in Oosterwolde, gaat ons in beeld en verhaal meenemen op haar wandelreis dwars door Amerika.

Startend in april 2023 heeft ze 4265 km van de grens van Mexico tot de grens van Canada, de zgn. Pacific Crest Trail (PCT) gelopen. Dat deed ze met een reden. Susan wilde als fervent natuurliefhebber én hardlooper haar reis een hoger doel geven. Net als velen maakt ze zich zorgen over de opwarming van de aarde en ziet ze de teloorgang van de bossen als gevolg hiervan. Om haar steentje bij te dragen aan de toekomst van de natuur, hoopte ze met de PCT een geldbedrag bijeen te vergaren, genoeg om een nieuw bos aan te planten in samenwerking met Trees for All. Of dit haar is gelukt en hoe de reis haar confronteerde met weergaloze natuur, hoort u na onze ledenvergadering, vanaf 20.45 uur.

Let op gewijzigd tijdstip. De lezing vindt plaats na de Algemene Leden Vergadering. Niet leden zijn welkom vanaf 20.30 uur

Locatie: De Skâns te Gorredijk. Loaijersstrjitte 2

Datum: woensdag 6 maart 2024.

Tijd: Inloop vanaf 20.30 uur

Kosten: Leden gratis, niet leden 5 euro

Lezing Timo ter Voort over zelf aan de slag met biodiversiteit op 19 maart

De al maar afnemende biodiversiteit, het vele gebruik van pesticiden e.d. lijken voor veel mensen een ver van mijn bed show. Een zaak van politici en bestuurders. Zij moeten het maar oplossen. Een verkeerde denkrichting aldus Timo ter Voort van de Friese Milieu Federatie. Wij kunnen zelf in onze eigen tuin, binnen onze eigen huishouding ook een belangrijke bijdrage leveren aan een duurzamer en gezonder maatschappij. Soms met kleine ingrepen in je directe, eigen leefomgeving. Timo zal ons laten zien in woord en beeld hoe je op kleine schaal toch een praktische bijdrage kunt leveren aan de biodiversiteit en het terug dringen van pesticiden en dus in je eigen tuin en huis wel degelijk iets voor onze planeet kunt betekenen. Tijdens de lezing is voldoende ruimte

voor discussie, ideeën en vragen.

Locatie: De Draaijer (Voltawerk)

Stationsweg 76 Gorredijk

Datum: dinsdag 19 maart 2024

Tijd: 20:00 - 22:00 uur

Kosten: leden gratis, niet leden 5 euro.

Verslag lezing over de raaf 12 oktober 2023

Terugblikken op...

De raaf, met zijn imago van goed en kwaad, mag zich verheugen op een toenemende belangstelling. Een zaal vol natuurvrienden luisterde donderdag 12 oktober naar het boeiende verhaal over deze zangvogel. Hans de Vos Burchart, medeoprichter en voorzitter van de ravenwerkgroep Nederland nam ons mee in de wereld van de raven. De werkgroep bestaat sinds 2008 en heeft een veelheid aan kennis en informatie opgebouwd, te vinden op hun website ravenwerkgroep.nl. Daaruit gaf Hans een bloemlezing, aangevuld met mooie anekdotes. Veel foto's, die voor zich spraken en (geen) filmpjes die helaas te maken hadden met weigerachtige apparatuur. Maar dat wordt goed gemaakt. Op onze website zullen we één of meerdere van deze filmpjes plaatsen. De raaf was compleet uitgeroeid in de twintiger jaren van de vorige eeuw. Dankzij een herintroductie, gestart in 1960, is er langzaam aan een populatie gegroeid. De toename is een geschatte 5 % per jaar. Er zijn nu ongeveer 1000 raven in Nederland, waarvan 150-200 broedparen. Daarmee blijft de raaf kwetsbaar. In Friesland zijn in vergelijking met andere delen van het land, vrij weinig raven. Het vermoeden bestaat dat de vervolging van de raaf d.m.v. afschieten en nesten vernielen, hier nog steeds aanwezig is. Daarom is de Vos Burchart ook blij zijn verhaal een keer in Friesland te mogen doen. Eén van de doelen van de ravenwerkgroep is het beschermen van de raaf door o.a. het tegengaan van ravenvervolging en verstoring van nesten. Publiciteit en voorlichting spelen daarbij een belangrijke rol.

De raaf is één van de meest intelligente dieren. Bekend is de samenwerking tussen raven en wolven, waarbij ze elkaar helpen aan voedsel. De raaf attendeert de wolf op de aanwezigheid van een prooi (kadaver of stervend dier), de wolf start met het eten van de prooi en de raaf maakt dit werk af. Handig, want voor de raaf is het lastig een dood dier te 'openen', dat kan de wolf beter met zijn scherpe tanden. Onderling hebben de raven een kwalitatief hoogstaande communicatie ontwikkeld. Dat gaat van elkaar vertellen waar een lekkere prooi ligt tot elkaars verstopte voedsel jatten. Raven zijn opportunisten. Je ziet ze ook vaak op vuilnisbelten, waar ze ieder hun eigen container lijken te verdedigen. Ze lusten alles. Dat raven braakballen produceren is niet bij veel mensen bekend. Maar wat wil je ook met al dat voedsel uit de buurt van mensen. Daar zitten de nodige onverteerbare restanten in.

Raven nestelen tegenwoordig steeds vaker op hoogspanningsmasten. Het blijkt dat ze daar een stevig nest kunnen bouwen wat er niet snel uitwaait. Best goed bedacht van dit uiterst slimme dier.

In Friesland hebben we wat goed te maken. De aanwezigen deze avond, verwelkomen de raaf echter van harte. We hopen dat we ook in onze omgeving de raaf voldoende kunnen beschermen.

Met dank aan Hans de Vos Burchart. Voor uitgebreide informatie over de raaf als soort, over onderzoeken naar de raaf, ringen en resultaten verwijzen we graag naar de website .

Jet Hofstra

Verslag excursie paddenstoelen 23 oktober 2023 door Immie en Marten Hunneman

Het is bijna een klassieker, deze “zwamdag” in oktober. Dat een “zwamdag” geen onbekend begrip in paddenstoelenkringen is, is me nog maar sinds kort bekend. Zo had ik even gekeken bij de paddenstoelenwerkgroep Drenthe voor wat achtergrond voor dit stukje

(www.paddenstoelenwerkgroepdrent.com); dit is dus – met een voor mij onbekende reden – met “drent” zonder “he” aan het einde). Die “zwamdag” is blijkbaar een soort aftrap van het nieuwe jaar, ergens in het voorjaar, met lezingen en excursies. Met die paddenstoelwerkgroep Drenthe kwam ik weer in contact na een bezoek aan “Schepping”, afgelopen september, van de voorzitter van deze vereniging; Eef Arnolds. De heer Arnolds is een (voor mij nu ook) bekend mycoloog (schimmel- of paddenstoelendeskundige) en heeft di-

verse voormalige landbouwpercelen rondom zijn woning nabij Beilen in 50 jaar tijd tot een waar natuurparadijs omgevormd (vandaar ook de naam “Schepping”). Vanwege de uitvoering van een soortgelijk project in Twente (in het inrichtingsstadium) waren we aldaar te gast. Erg leuk om daar eens te rond kijken (maar dat is weer een ander verhaal). Voor meer achtergrond over paddenstoelen is het blad “Cantharellus” dat deze werkgroep uitgeeft (gratis te downloaden via de website) overigens zeer de moeite waard (met tevens leuke anekdotes hoe een bezoek door (ex) Koningin Beatrix en andere notabelen wordt omschreven). Maar ik dwaal weer af. Wel graag nog even aandacht voor de “zusterwerkgroep” in Fryslân waarover op www.paddenstoeleninfriesland.nl meer informatie te vinden is.

De regen in de dagen en nacht voorafgaand aan de excursie stemde me wel een beetje somber over de kans van slagen van deze excursie. Toen ik echter op de fiets (het was niet zo ver maar toch weer (bijna) als laatste...) iets voor tien uur op de Kiekenberg aankwam, was niet alleen het weer opgeknapt maar er was ook een behoorlijke opkomst. Zo’n 20 personen hadden zich verzameld; de meeste “wat ouder” maar er waren gelukkig toch ook een aantal jongeren bij.

Na een korte introductie door de heer Tjeerd Geertsma gingen we vrijwel klokslag 10:00 uur op pad.

Gelukkig waren Marten en Immie weer bereid om ons alles te tonen zoals bijvoorbeeld de fraaie zwarte Houtknotszwammen (ook wel dodemansvingers genoemd) die, zoals in de boekjes omschreven, keurig aan de voet van een verwonde boomvoet te vinden waren. Ook zagen we een fraaie (eetbare) Biefstukzwam waarbij een soort gel (gelijk jus bij een biefstuk) vanaf de hoed naar beneden droop. Prachtige Geakraagde aardsterren waren ook zeer de moeite waard en voor de knalgele Narcisridderzwam liep Marten zelfs even een blokje om.

Ook bijzonder waren afgegrasde paddenstoelen. Diverse soorten worden niet versmaad door Reeën of Damherten. Hoe deze dieren daarbij tussen eetbare en niet-eetbare is mij onbekend. Is het puur de geur en smaak of kunnen deze dieren wat meer hebben? Zeg het maar. Ook bij Egels, muizen en slakken staan paddenstoelen overigens op het menu. Doordat ze zeker in arme bossen (als het Kiekenbergcomplex) een belangrijke bron van eiwitten zijn, is dat ook niet vreemd.

Het voorkomen van paddenstoelen wordt door een groot aantal factoren bepaald. Droogte is in

ieder geval een sterk remmende factor. Voor de rest is er een sterke, complexe, biochemie tussen de schimmel en zijn leefomgeving die bepaalt of een soort al dan niet kans heeft om voet aan de grond te krijgen. Ze breken daarbij strooisel af, leven op dood en levend hout (en kunnen zo ook gezonde bomen aantasten) maar leven ook samen met bomen wat vooral op minder vruchtbare bodems van belang is.

Paddenstoelen zijn daarmee belangrijke kwaliteitsindicatoren van ecosystemen. Daarvoor is in mijn ogen helaas wel te weinig aandacht want wat zou het mooi zijn dat o.b.v. het al dan niet voorkomen van bepaalde soorten in een gebied snel iets gezegd kan worden over de kwaliteit of tekortkomingen van het gebied. Mensen die hier of over het voorkomen van paddenstoelen in het algemeen in onze regio meer willen weten, kunnen contact opnemen met bijvoorbeeld de paddenstoelenwerkgroep Fryslân.

Uiteindelijk werden zo rond 12:00 uur de excursieleiders (alsmede de overige deskundigen binnen de groep) bedankt voor hun inzet en werd reeds voorzichtig de belofte gedaan om ook volgend jaar weer een “zwamdag” in oktober te organiseren.

Wietze van der Meulen, oktober 2023

Verslag lezing over vleermuizen 14 november 2023

Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren die in de schemering op veel plekken zijn te zien. Noodgedwongen gaan ze in het donker op zoek naar insecten want overdag zouden ze te snel gegrepen worden door belagers als meeuwen, kraaien en roofvogels. Overdag bivakkeren ze in spouwmuren, onder dakpannen, achter het dakbeschot, achter vensterluiken, in kieren tussen kozijnen of afhankelijk van de soort in grote open ruimten zoals kerkzolders of in bomen in spechtenholen. Zo'n gat moet dan wel aan de bovenkant ruimte hebben zodat de vleermuizen boven de opening kunnen hangen. En dan kan het gebeuren dat deze vleermuizen na vele jaren gebruik gemaakt te hebben van zo'n plek toch gaan verkassen omdat de langzaam groeiende berg poep te hoog is geworden.

Vleermuizen zijn niet zo zichtbaar dat maakt onderzoek naar deze kleine dieren lastig. Voor John Melis, die de lezing gaf, is dit nooit een beletsel geweest. Hij vertelde dat er tegenwoordig meer geld is voor onderzoek. Vleermuizen zijn beschermt en ingrepen als sloop, renovatie en gebouwen isoleren mogen niet ten kosten van deze dieren gaan. Vroeger werd nogal losjes met deze regel omgegaan maar nu moet een huiseigenaar die de spouwmuur wil isoleren eerst ecologisch onderzoek laten doen. Goed voor het ecologisch adviesbureau van Melis, maar niet zo goed voor de vleermuis want compensatiemaatregelen als het plaatsen van vleermuiskasten werken vaak niet afdoende.

Zoals met zo veel soorten gaat het ook niet goed met vleermuizen. Minder insecten maar vooral het verdwijnen van de verblijfplaatsen zijn volgens Melis een oorzaak. In de zomer wonen de vrouwtjes in kraamverblijven meestal in groepen. De grootte van de groep kan bij de gewone dwergvleermuis, een algemene soort in Nederland, variëren van enkele tientallen tot honderden. De mannetjes slapen alleen. Als ze jagen blijft deze soort hoofdzakelijk binnen en straal van 2-5 km van de verblijfplaats en ze vliegen gemiddeld twee tot vijf meter boven de grond. De laatvlieger, een grote en ook vrij algemene soort, vliegt veel hoger op vijf tot tien meter hoogte. Zoals de naam al zegt vliegt deze vleermuis later uit en jaagt op enige afstand van de vegetatie boven (vochtige) graslanden en weilanden, langs kanalen en vaarten, in tuinen en in parken met vijvers. En de meervleermuizen, een soort die in Friesland al 30 wordt gevolgd, doen het weer anders. Zij jagen tot op wel

**DIERENARTSENPRAKTIJK
GORREDIJK & BEETSTERZWAAG**

GORREDIJK

De Klok 22
8401 CM Gorredijk
T: 0513-463313

BEETSTERZWAAG

Molenlaan 8a
9244 EA Beetsterzwaag
T: 0512-382555

Professionele diergeneeskundige zorg voor uw dier!

PIZZERIA - GRILLROOM

OASE

Hoofdstraat 23 - 8401 BV Gorredijk
Tel: 0513 - 46 40 44
www.oasegorredijk.nl

Sport- & Ontspanningscentrum

Mientewei 2
8401 AA Gorredijk
Postbus 201
8400 AE Gorredijk
T (0513) 46 19 78
F (0513) 46 48 81
www.kortezwaag.nl

Primera
"DE PRIMEUR"

Hoofdstraat 30
Gorredijk
Telefoon 0513 - 466444

rookartikelen
staatsloten
wenskaarten
snoep
lektuur
kado-artikelen

GezondheidsWinkel

Hoofdstraat 32, 8401 CA Gorredijk

Stichting Steunfonds Kyoga
steunt kleinschalige projecten in Uganda.
(www.kyoga.nl)

www.adremo.nl

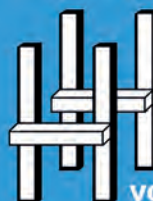
Adremo
revalidatietechniek

Tolhûsleane 17, 8401 GA Gorredijk
Telefoon: 0513 465 543, E-mail: info@adremo.nl

kapsalon

Caroline

langewal 2, 8401 DD Gorredijk
0513-463197

BOUWKERN H. HAMSTRA B.V.

TOLHUSLEANE 3
8401 GA GORREDIJK
T 0513 46 18 27
F 0513 46 52 98

INFO@BOUWKERNHAMSTRA.NL
WWW.BOUWKERNHAMSTRA.NL

VOOR AL UW HOUT EN BOUWMATERIALEN

Ons Mag Alles Handelen

www.OMAH.nl

Markthal: Kerkewal 24 - 8401 CG Gorredijk, 0513 - 464908
XL: De Kromten 6a - 8401 JH Gorredijk, 0513 - 461692

autobedrijf

KROES

GORREDIJK
APK Keuringstation

Badweg 54 Gorredijk
0513 - 46 19 52
www.autobedrijfkroes.nl

10-20 km van de verblijfplaats. Maar wat vleermuizen allemaal hetzelfde doen als ze 's avonds uitvliegen is over het water scheren om te drinken.

Bijzonder van vleermuizen is de uitgestelde zwangerschap. De paring vindt namelijk al in het najaar plaats, dan zijn de mannetjes volgegeten en op hun sterkst. De geboorte van de jongen is pas in juni en juli. In de herfst verkassen de meeste vleermuizen naar hun winterverblijf voor hun winterslaap. De afstand tussen zomer- en winterverblijven kan groot zijn, soms wel honderden kilometers. De gewone dwergvleermuis overwintert echter meestal op niet meer dan 25 km van het zomergebied.

Veel soorten kiezen bunkers, mergelgroeven of oude steenfabrieken als winterverblijf, andere kruipen het liefst weg in spouwmuren, barsten en andere holten in de muren. Omdat ze in een normale winter niet meer in en uitvliegen zijn zulke plekken moeilijk te traceren. "Neem de laatvlieger," vertelt Melis, "waar die in de winter zit? Geen idee."

Mary van der Graaf

Natuur en recht

door Moira Hoen (1)

Jurisprudentie: een leerzame uitspraak over een kapvergunning

Waar gaat het over?

In de deze zaak is een omgevingsvergunning verleend voor het kappen* van 49 onveilige populieren. (* de omgevingsvergunning voor de activiteit kappen wordt in dit artikel kortweg kapvergunning genoemd)

Burgemeester en wethouders van Den Haag hebben de kapvergunning verleend als onderdeel van de gemeentelijke projectmatige aanpak onveilige populieren, omdat de bomen van matige tot slechte kwaliteit zijn.

Tegen deze kapvergunning is na beroep ook hoger beroep ingesteld, omdat de rechtbank het beroep niet-ontvankelijk had verklaard en er geen inhoudelijke beoordeling van het beroep had plaatsgevonden. De rechtbank had het beroep niet-ontvankelijk verklaard, omdat de bomen inmiddels waren gekapt en de rechtbank van oordeel was dat er geen procesbelang meer bestond bij inhoudelijke beoordeling van het beroep.

Het oordeel van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (de Afdeling)

De appellant voert drie gronden aan waarom de rechtbank zijn beroep ten onrechte niet-ontvankelijk heeft verklaard in plaats van zijn beroepsgronden inhoudelijk te behandelen. Hij krijgt op alle drie de punten gelijk van de Afdeling, maar schiet er uiteindelijk toch niets mee op.

Eerst voert hij aan, dat een voorschrift in de kapvergunning ontbreekt, dat het hout niet als biomassa mag worden gebruikt. Daarom heeft hij nog wel belang bij een uitspraak van de rechter, ook al zijn de bomen gekapt.

De Afdeling geeft hem hierin gelijk, want als zijn betoog zou slagen, dan moet inderdaad aan de

kapvergunning een voorschrift worden verbonden, dat het hout niet als biomassa mag worden gebruikt. Hierdoor heeft de appellant nog wel belang bij een uitspraak. Dit heeft de rechtbank ten onrechte niet onderkend door alleen te volstaan met de overweging dat de bomen al zijn gekapt en hij dus geen belang meer heeft bij een uitspraak.

Het tweede punt dat de appellant aanvoert, is dat in de omgevingsvergunning een voorschrift had moeten worden opgenomen, waarin staat dat voor de herplant alleen exemplaren mogen worden aangeplant die te zijner tijd dezelfde omvang krijgen als de gekapte exemplaren en niet alleen struiken blijven.

Ook hierin geeft de Afdeling hem gelijk. Het gaat in dit geval

niet om handhaving van de omgevingsvergunning, zoals de rechtbank heeft overwogen, maar over de inhoud van de herplant als zodanig, zo oordeelt de Afdeling. Handhaving vanwege de feitelijke uitvoering van de herplant valt buiten het bereik van het beroep tegen de kapvergunning. De inhoud van de herplantplicht valt wel binnen het bereik van een beroep tegen een vergunning.

Tenslotte voert de appellant als derde punt aan, dat de rechtbank ten onrechte voorbij is gegaan aan de hoorplicht, omdat de rechtbank

heeft geoordeeld dat hij geen belang meer had bij de beoordeling van de andere beroepsgronden.

Op dit laatste punt geeft de Afdeling hem ook gelijk, omdat de Afdeling hiervoor al heeft geoordeeld, dat hij wel een belang heeft bij een uitspraak.

Vervolgens gaat de Afdeling de drie beroepsgronden zelf inhoudelijk beoordelen en krijgt de appellant gelijk, dat zijn hoorplicht is geschonden. Het college heeft hem ten onrechte niet in de gelegenheid heeft gesteld om te worden gehoord op zijn bezwaar, onder andere over een voorschrift over duurzame verwerking van het hout. Zo'n voorschrift is mogelijk op grond van de APV en zou kunnen leiden tot een ander besluit. Nu het college appellant hier niet over heeft gehoord is zijn hoorplicht geschonden, zo oordeelt de Afdeling, en moet de beslissing op zijn bezwaarschrift worden vernietigd wegens schending van artikel 7:2 van de Algemene wet bestuursrecht.

Tot zover allemaal goed nieuws voor de appellant, maar dan draait het voor hem toch uit op een teleurstelling. De Afdeling laat namelijk de rechtsgevolgen van het vernietigde besluit in stand om de volgende door het college aangevoerde redenen.

De kap van de populieren was niet voor het gebruik van het hout als biomassa, zoals de appellant aannam, maar voor de veiligheid vanwege de staat van de bomen. De Afdeling oordeelt, dat het college dit zo mocht doen.

Nieuwe populieren planten als herplant is niet wenselijk, vanwege hun levensduur. De nieuwe bomen worden niet zo groot als de gekapte populieren, maar wel van voldoende omvang om ze te vervangen. De Afdeling oordeelt, dat het college geen voorschrift hoefde op te nemen over de door appellant gewenste omvang van de bomen.

Nu hieruit blijkt, dat de bezwaren van appellant niet zullen leiden tot gegrondverklaring ervan en hij bij de Afdeling wel de gelegenheid heeft gehad om zijn bezwaar toe te lichten, laat de Afdeling de rechtsgevolgen van het vernietigde besluit op bezwaar in stand.

Dit betekent dat het college geen nieuwe beslissing op bezwaar hoeft te nemen.

Kortom: gelijk krijgen op formele punten, die gaan over de ontvankelijkheid, betekent niet dat ook inhoudelijk gelijk wordt gekregen.

Vindplaats uitspraak: AbRvS 15 november 2023, ECLI:NL:RVS:2023:4261

(1) Moira Hoen is naast advocaat ook mediator en heeft haar eigen advocatenkantoor in Wijnjewoude met een gratis inlooppreekuur in Gorredijk. Meer info: www.advocatenkantoorhoen.nl. Zij adviseert, bemiddelt en procedeert voor organisaties, bedrijven en particulieren. Ze staat regelmatig milieu- en natuurgroepen bij in bestuursrechtelijke procedures. Voor juridische tips en het laatste nieuws kunt u haar volgen via Twitter (@HoenAdvocatuur) of Facebook (Advocatenkantoor Hoen).

Inventarisatie nestkasten Lippenhuizen 2023

In Lippenhuizen zijn de heren Wierd Norder en Willem Paas enthousiast bezig met het zorgen voor en inventariseren van diverse nestkasten in het dorp. We hebben hier al eens aandacht aan geschonken in een eerdere Geaflecht. Onlangs kregen we een verslag van de heren over het afgelopen jaar. Hieronder een weergave.

De jaarlijkse schoonmaak en inventarisatie van de in 2020 geplaatste nestkastjes rond Lippenhuizen gaf in 2023 een triest beeld. Bij slechts 46% van de nestkasten konden we concluderen dat deze waren gebruikt en tot uitvliegen van jongen had geleid. In ons startjaar 2020 was het een lust om de voorklepjes van de kasten open te doen: 85% gaf een keurig bebroed nest. Bij de start van de jaarlijkse schoonmaak in 2022

was het net als in 2021 al snel duidelijk dat het geen goed broedseizoen was geweest.

Een nest met niet uitgebroede heggemus eitjes

Spechten arbeid

Het seizoen kenmerkte zich ook in 2023 door weersextremen: eerst kou en regen, later droogte met hoge temperaturen. Vorig jaar schreven we de matige broedresultaten van max. 50 % toe aan het koude voorjaar en de daaruit voortvloeiende voedseltekort. Dit nóg slechtere jaar, met een maximale broedresultaat van 46 %, zal ook grotendeels zijn oorzaak vinden in voedseltekort (rupsen en andere insecten). Duidelijk is wel dat het einde van een broedperiode moet samenvallen met het beschikbaar komen van voldoende voedsel. Of de droogte vanaf half mei, gepaard gaande met de warmte, een rol heeft gespeeld is nog onduidelijk. Echter, veel van onze kastjes langs de wandelroutes hangen aan laanbomen. Door de onderlinge afstand van deze bomen en het gegeven dat ze meerjaarlijks gesnoeid worden, hangen de kastjes weinig in de schaduw.

De schoonmaak en inventarisatie actie van 118 kastjes:

Dit jaar troffen we naast de gebruikelijke lege kastjes (nu 11...) ook veel kastjes aan waar slechts een minimale start van aanvoer nestmateriaal was waar te nemen (30??... stuks). Waarom de afronding niet kon plaatsvinden is onduidelijk natuurlijk. Laten we hopen dat de nestbouwers een betere (koelere?) woningplek hebben gevonden.

De “lege” kastjes worden vaak wel als schuilverblijf gebruikt: zichtbaar door enkele veertjes en enige ontlasting. Dit jaar waren er relatief veel kastjes (9 stuks !!!) met meer dan 4 koolmees-resteitjes. Maximale resteitjes 12 stuks. Soms op de kale bodem! In sommige nestjes vonden we skeletjes van meerdere dode jonge vogeltjes. De boomkruiper/kleever merken we na 2020 (2x) niet meer op. Enkele speciale kastjes hebben we daarom “omgebouwd”. Omdat de spechten vorige jaren druk waren onze kastjes te “slopen” (het bleken ideale klankkasten te zijn) hebben we dit voorjaar 10 kastjes gerenoveerd. Nabij een gerenoveerd kastje op het speelterrein Weeme ontdekten we in een boom nu een echt spechtennest. Bij minimaal 2 kastjes was wederom de marter op bezoek geweest. De 10 kastjes langs het groene pad “Stolwijk “ met nabij de boomgaard en het “Labyrint” waren goed benut door: 1 x specht, mussen en koolmezen. Vorig jaar troffen we bij meerdere kasten poppen van de processierups aan. Dit jaar gelukkig in mindere mate.

De 4 inventarisatie jaren leren ons dat interpreteren van het “broedresultaat” per kastje, kort gezegd het “lezen van de nestjes” een vak apart is. Bent U daar redelijk in thuis of wilt u gewoon graag eens meekijken dan nodigen wij u uit volgend jaar eens een dagdeel of enkele uurtjes met ons op pad te gaan. Graag tot de volgende inventarisatie

Wierd en Willem (mobielnr. 0621266098)

Oproep

Onze vereniging inspecteren en renoveren ongeveer 150 nestkasten op verschillende plekken in de gemeente Opsterland. Bij de laatste nestcontrole bleek dat veel van die nestkasten behoorlijk waren ‘verbouwd’ door spechten (voornamelijk grote bonte specht). Met name de invlieg openingen waren flink vergroot om de specht toegang te geven. Hierdoor worden de nestkasten flink beschadigd. Doordat de invlieg opening van de nestkasten zo sterk worden vergroot (vernield) kunnen daardoor ook andere vogels dan de doelgroep (voornamelijk zangvogels) toegang krijgen tot de nest locatie maar erger, ook predatoren als boom en steenmarter hebben het zo een stuk makkelijker.

Om dit te voorkomen willen we graag roestvrije metalen plaatjes over de invliegopening maken. Deze zijn natuurlijk los in de handel verkrijgbaar maar de kosten lopen bij honderd vijftig stuks flink op.

Daarom willen wij hier vragen of iemand op vrijwillige basis deze plaatjes voor ons kan maken tegen materiaal prijs. Of misschien maken uit restmateriaal van zink of verzinkt metaal. De plaatjes zijn 7 x 7 en de invliegopening 33 mm. De schroef gaatjes spreken voor zichzelf. Vind je dit misschien een leuk klusje voor de wintermaanden dan graag even contact opnemen met Tjeerd Geertsma mob: 0638917537 .

Wist u dat... bomen met elkaar kunnen communiceren via ondergrondse schimmeldraden in een fenomeen dat bekend staat als het "Wood Wide Web". Ze kunnen elkaar waarschuwen voor plagen en ziekten.

En wist u ookdat bomen een cruciale rol spelen bij het handhaven van ecologische evenwichten, het bieden van habitat voor dieren, het reguleren van waterstromen, het verminderen van bodemderosie en het bieden van schaduw bij hitte.

Bomen zijn essentieel voor het leven op aarde en hebben diverse ecologische, economische en sociale voordelen. Het is belangrijk om ze te beschermen en duurzaam met bossen om te gaan.

De natuur is vaak dichterbij dan je denkt. In deze rubriek laten we je graag zien hoe je de natuur kunt beleven vanuit je eigen huis of buurt. Mensen met een tuin, klein of groot, maar ook mensen met een leuk groen balkon o.i.d. vertellen over hun natuurbeleving in de eigen directe omgeving. Zij vertellen hoe ze omgaan met de natuur die zo dichtbij is. Hebt u ook een mooi tuinverhaal te vertellen? Bel of mail de redactie (zie voorblad met adressen) en wij komen bij u langs om er samen een inspirerend verhaal van te maken.

Natuur dichtbij huis

Van grasland tot leef tuin.

Durven

Je moet wel lef hebben om vanuit het centrum van Eindhoven te verhuizen naar een boerderijtje met een kale vlakte grasland eromheen in Friesland. Age Maat en Inge Schippers deden dat, 10 jaar geleden. Age, opgegroeid aan de rand van een dorp met thuis een siertuin en moestuin, wist wel iets van tuinieren. Inge, niet gehinderd door enige kennis, stapte er frank en vrij in.

Het was bikkelen, daar in Hoornsterzwaag. Met jeugdige overmoed maakte het stel veel plannen. Het zou een mooie, ecologisch verantwoorde tuin worden, met bomen, bloemen, fruit en groente. En ze wilden het allemaal zelf bedenken en aanleggen.

Ervaren

Zowel Age als Inge zijn zich ervan bewust dat je de natuur niet even naar je hand kunt zetten. Het eerste jaar hebben ze daarom maar gewoon afgewacht wat de tuin hen te vertellen had. De tuin toonde hen waar het nat of droog was, waar de zon scheen, waar de wind guur waaide.

Er zat weinig structuur in de grasvlakte. Vage contouren van een pad en een siertuintje dichtbij het huis. Enkele grote bomen en verder weinig beschutting. Dat was dus het eerste wat aangepakt moest worden.

Ontwerpen

Op een paar plekken werden groepjes bomen geplant. Dat viel een beetje tegen, je zag ze nauwelijks. Maar door te doen leer je veel. Gelukkig hadden familieleden ervaring met grote tuinen en adviseerden wilgen te planten. Age maakt er knotwilgen van en nu, 10 jaar later, zijn dat al interessante bomen geworden. Voor Inge werd de moestuin een project waar ze zich met hart en ziel op heeft gestort. Hongerig naar kennis zijn er diverse cursussen gevolgd, boeken gelezen en adviezen van ervaringsdeskundigen opgevolgd. Resultaat van dit alles is een moestuin met jaarrond opbrengst, vers dan wel geconserveerd.

De fruitbomgaard stond hoog op het verlanglijstje. Inge verdiepte zich in aanleg en snoei. Hoogstamfruitbomen werden geplant, op respectabele afstand van elkaar, dus met alle ruimte.

Er is een wisselende oogst, want ook vogels en diverse insecten

De Streek 8
Terwispel
(bij Gorredijk en Drachten)
Telefoon 0513-464994
www.vbn-parket.nl

Dagelijks
geopend tot 18.00 uur
donderdag tot 21.00 uur
zaterdag tot 16.00 uur

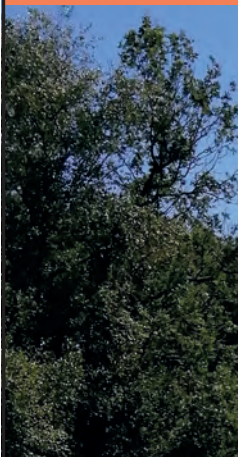
PARKETBOERDERIJ VBN-TERWISPEL

ADVOCATENKANTOOR

Floen

OMGEVINGSRECHTADVOCAAT

advies, mediation en rechtsbijstand

GRATIS
Eerste gesprek
0516-481171

GRATIS
Juridisch
inloopspreekuur
elke vrijdag
16:30 - 17:30 uur
Bibliotheek
Gorredijk

www.advocatenkantoorhoen.nl
info@advocatenkantoorhoen.nl

Taxi MOLL

Wetterkant 2
8401 GC Gorredijk
info@taximoll.nl
www.taximoll.nl

0513 46 13 55

veenstra ✓

zonwering & woningstofferings

Stationsweg 33
8401 DL Gorredijk

T 0513 465708
F 0513 461954

www.veenstragorredijk.nl
info@veenstragorredijk.nl

Gorredijk Heerenveen Sneek

Wat u beweegt, houdt ons bezig

HAARDEN EN KACHELS
TOER- EN SPORTRIJWIELEN
GAS- EN WATERLEIDING
GASFORNUIZEN EN KOMFOREN

J.E. DE JONG

Hoofdstraat 15-17 - Gorredijk - Telefoon 0513-461357

**'t zit in
onze natuur**

**DE BAKKERS
VAN VERLOOP**

www.debakkersvanverloop.nl

Etos

Albert Heijn
Gorredijk

Gall-Gall
SINCE 1844

Hofland 1 - 8401 SH Gorredijk
Telefoon (0513) 46 23 80
info@albertheijn-gorredijk.nl
www.facebook.com/ahgorredijk

lusten wel fruit. Age heeft nu het plan om tussen de bomen meerdere kleinfruitstruiken en andere insectenlokkers te planten, zodat de focus van de diertjes niet alleen op de fruitbomen ligt.

De oppervlakte aan gras is nog steeds indrukwekkend. Daarom bedenken ze ieder jaar wel ergens een plek om struiken te planten, het gras te verschrallen en door-kijkjes of paden te maken. Op een open plek bij het huis hebben ze in een grote cirkel meidoorns geplant en daarnaast een stuk grond klaargemaakt voor het zaaien van inheemse bloemen. Een sierappel blijkt in de winter door merels, helemaal leeg gesnoept te worden. Die mag dus blijven staan. Age en Inge sluiten aan bij wat zich voordoet in de tuin en versterken bestaande structuren. Ze hebben zich ook verdiept in het cultuur-historische aspect van deze woonplek. Het blijkt dat er vroeger een zandpad liep langs de 10e wijk, waarvan je de bolling nog in het landschap ziet. Drie grote eiken markeren dat en Age heeft in dezelfde lijn meerdere eiken aangeplant. Hier en daar stonden ook wat eikjes, zaailingen van de grote drie. Het blijkt dat deze het beter doen dan de aangeplante eiken. Hoewel even oud, zien de ter plekke gegroeide eiken er robuuster en sterker uit.

Beleven

Naast de boerderij bevindt zich een stuk weide. Dat houden Age en Inge bewust zo. Een sloot in het midden is aantrekkelijk voor kikkers, libellen, reigers en zelfs een ooievaar komt wel eens een kijkje nemen. Het gras wordt kort gehouden door een koppeltje schapen. Dat was in eerste instantie geen bewuste keus. Maar toen op een dag een verdwaald schaap bij hen op het erf wandelde, konden ze niets anders doen dan deze in het weiland te zetten. De eigenaar kwam gelukkig al snel opdagen. Al pratend werd er besloten om in het weide seizoen een stuk of tien schapen van de schapenhouder te "lenen". Het geeft gezelligheid en dit stuk grasland wordt op natuurlijke wijze kort gehouden.

Maar er is nog voldoende gras te maaien. Age heeft door de hele tuin paden gemaaid en daarmee een wandelroute gecreëerd over het hele perceel, soms dwars door een struikenborder. En komt hij

tijdens het maaien een onbekende plant tegen, dan wordt er omheen gemaaid. Je laten verrassen door de natuur blijft een plezier op zich. Al wandelend beleef je alle plekken van de tuin optimaal.

Gras wordt op een bult gelegd en afgedekt met plastic. Het idee is om het gras te laten composteren. Om het voldoende vochtig te houden, zit er bovenin de bult een soort kuil, waar het water in sijpelt en naar beneden zakt. Het plastic heeft voldoende gaten om regen door te laten en dient daarnaast ook om te bult te laten broeien. Age vindt het een uitdaging om te ondervinden hoe en of het werkt.

Dat er ook plekken moeten zijn om te zitten en te genieten, beseffen ze maar al te goed. Wat zou het fijn zijn een hangmat te bevestigen tussen de twee wilgen die ze lieten groeien. Zo jammer dat er in de wilgen

kleverige spuugbeestjes bleken te wonen... Voor de hangmat wordt een nieuwe plek bedacht.

Dieren

Wanneer je zo van het buitenleven houdt en met zoveel passie bezig bent op je erf, is het aantrekken van dieren een logische wens. Nu er in de afgelopen jaren al veel is toegevoegd aan bomen, heggen, struiken, takkenrillen en rommelhoekjes, weten veel dieren de tuin te vinden.

Neem de talloze vogels die er wonen of langskomen. Veel mussen en diverse mezen-soorten, winterkoning, roodborst, boerenzwaluw, ze zijn er allemaal. Maar ook de tapuit kwam wel eens op bezoek, net als de koperwieken en kramsvogels in het najaar. De ijsvogel is een vaste bewoner in de omgeving en bezoekt vaak de tuin. Omdat het vogeltje de onderste tak van een els naast het water gebruikt als uitkijkplaats, laten ze deze tak onaangeroerd bij de jaarlijkse snoeibeurt. De vele insecten, vlinders, libellen kunnen overal in de tuin voedselplekken vinden. Dan zijn er nog de diverse uilen en roofvogels, zoals de ransuil, kerkuil, buizerd, sperwer en torenvalk. Het is niet voor niets dat Age en Inge in hun woonkamer (die ze vogelkijkhut noemen) een imposante telescoop op statief hebben staan. Je ziet de mooiste dingen, zomaar vanuit je huis. Dat roept ook de vraag op: wat gebeurt er buiten als het schemert en nacht wordt? Een wildcamera gaf uitsluitsel. 's Nachts wordt de tuin bezocht door reeën, damherten, dassen en marterachtigen. Natuurlijk vermoedden ze al dat de sporen in de tuin aanwijzingen waren voor dit nachtelijk bezoek en het is des te leuker dat dit door de beelden wordt bevestigd. Er zijn ook waarnemingen die niet op beeld staan, maar wel indrukwekkend zijn. De tuin grenst aan de 10e wijk, een vrij brede sloot die in verbinding staat met de Tjonger. Age vond op een dag langs de waterkant visresten. Daar moest de wildcamera maar bij geplaatst worden. Terwijl Age met de camera kwam aanlopen schoot er een rat de wal op. Groot was de verrassing dat er in het water een otter bleek te zwemmen. Toch wel een hoogtepunt in het buitenleven en dat je tuin! Het spoor is er nog, wie weet is de otter weer geweest. De camera zal alsnog geplaatst worden, aldus Age.

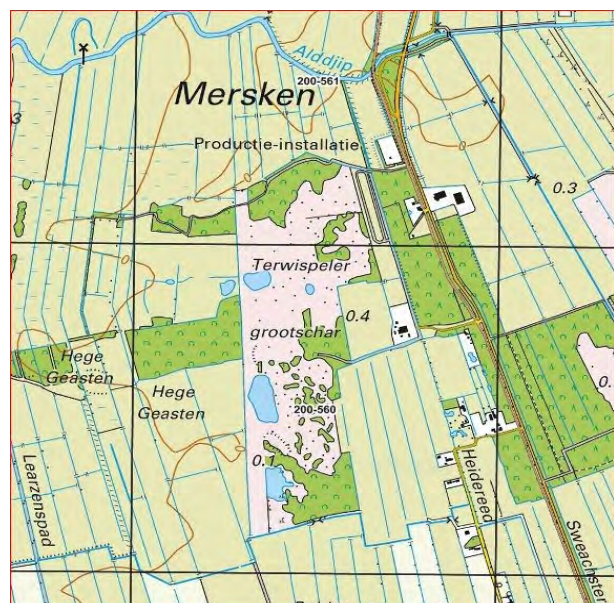
Sluit je aan bij wat de natuur laat zien, is de drijfveer van Age en Inge. En maak het allemaal niet te moeilijk, het moet wel te doen zijn kwa onderhoud. Het resultaat is een groeiende oase midden in een landbouwgebied, daar waar de Tjongervallei zich openvouwt. Een plek om te koesteren.

In het voorjaar van 2024 maken we een fotoreportage van de tuin in volle bloei. U ziet dat in het juninummer van Geaflecht.

JH

Een plantenkartering in de Hege Geasten en het Terwispeler Grootschar

In 2023 is een inventarisatie gedaan van de wilde flora in de deelgebieden Hege Geasten en het Terwispeler Grootschar. Deze gebieden maken deel uit van het natuurgebied Van Oordt's Mersken, gelegen in het beekdal van het Alddijp of Boorne tussen Terwispel, Nij Beets en Beetsterzwaag. Het natuurgebied vormt een overgang van zandgronden naar het laagveen en van de midden- naar de benedenloop van het beekdal. Het beschermde Natura-2000 gebied omvat 842 ha. Eigenaars zijn Staatsbosbeheer, Janssen Stichting en Cornelia Stichting. De terreinen ten zuiden van het Alddijp vallen onder Staatsbosbeheer. Het gebied is, behoudens via een wandelroute bij Terwispel, niet voor publiek opengesteld.

Inventarisatie

De inventarisatie is uitgevoerd door de plantenwerkgroep Gorredijk e.o. , bestaande uit Marten Hunneman (coördinator), Hendrik de Vries, Jitske Wedman en Frank van Gessele. De werkgroep is onderdeel van het planteverbân van de FFF (Fryske Feriening foar Fjildbiologie), welke nauw samenwerkt met FLORON. Standaard bij planteninventarisaties is het kilometerhok. Er zijn 2 kilometerhokken geïnventariseerd: 200-560 en 200-561 (ten zuiden van het Alddjip).

Het geïnventariseerde gebied bestaat in het Noorden (naar het Alddjip toe) uit natte graslanden en verder uit heischraal grasland en natte en droge heide met vennen. Ook valt er een stuk bos in dat voornamelijk bestaat uit Berk en Zomereik. Opvallend is een stuk heide met enkele tientallen zogenaamde ‘daliegaten’ , afm. 3x3 meter en 1 meter diep. Volgens Staatsbosbeheer is hieruit in het verleden vermoedelijk kleiig materiaal gewonnen. Tot op heden is niet helemaal duidelijk wat met deze activiteiten beoogd werd.

Er werden totaal 5 bezoeken aan het gebied gebracht. De gevonden planten werden met behulp van een app (VERA) ingevoerd in Verspreidingsatlas.NL.

Riviertandzaad

Voorjaar

In de voorjaarsbezoeken werd in de graslanden naar het beekdal toe nadrukkelijk uitgekeken naar bloeiende grassen en zeggen. Veenreukgras is een kenmerkende soort voor arme, natte graslanden.

Wilde gagel (mannelijke planten)

Hier werd ook Borstelgras aangetroffen, herkenbaar aan de stijve opgerolde grijsgroene bladeren en Ruwe smele, dat in grote, dichte pollen groeit. Zeggen waren aanwezig te kust en te keur, de meest opmerkelijke is wel de Noordse zegge, welke in Nederland alleen in Friesland, Groningen en Drenthe voorkomt. Deze zegge werd in 1845 voor het eerst in Nederland verzameld (Haren, Gr.) maar werd pas in 1947 als Noordse zegge herkend ! De soort bleef dus meer dan 100 jaar onopgemerkt en werd altijd aangezien voor Scherpe zegge. Langs het Alddjip stond o.m. Grote boterbloem en een kruising van Pitrus en Biezenknoppen. Het natte grasland werd verder gekenmerkt

door Gewone dotterbloem, Moerasviooltje, Wateraardbei en Moeraslathyrus, allemaal vrij zeldzame schoonheden om te koesteren. In andere delen van het terrein komen o.a. Blauwe zegge, Sterzegge, Zompzegge, Draadzegge en Snavelzegge voor. Bloeiende Gagel is altijd een lust voor het oog (en de neus !). De planten zijn doorgaans tweehuizig. Soms dragen takken echter zowel mannelijke als vrouwelijke katjes. Opmerkelijk is voorts dat struiken het ene jaar mannelijke, het andere jaar vrouwelijke katjes kunnen vertonen. Vooral de vrouwelijke bloemen zijn prachtig.

Zomer

In de zomer verschijnen weer andere mooie soorten zoals Gevlekte orchis, Spaanse ruiter, Klokjesgentiaan en Blauwe knoop. Op de heide is veel Stijve ogentroost te vinden en ook Stekelbrem. Op enkele plaatsen (recentelijk afgeplagd) werd Kleine zonnedaauw aangetroffen, een insectenetend kruid, dikwijls samen met Moeraswolfsklauw. Ook de zeldzame Grote wolfsklauw is hier aanwezig, een in Nederland bedreigde soort. In de sloten groeit Waterviolier, Watertorkruid en Duizendknoopfonteinkruid. De vennen vielen in de droge zomer nagenoeg droog. Dit resulteerde o.a. in het verschijnen van de prachtige Grondster, een pionier op droogvallende plekken. De soort is te herkennen aan de stervormige liggende stengels, die vaak rood aangelopen zijn. Ook verschenen Waterpostelein en Riviertandzaad in grote hoeveelheden. Die laatste is een soort van zandige grond aan droogvallende rivieroeveren en neemt recent in aantal toe.

In totaal werden 257 plantensoorten aangetroffen. Deze rijkdom aan soorten geeft een goeie indicatie van het belang van het gebied voor de biodiversiteit.

Frank van Gessele

Ransuil (Katûle).

De perfecte vogel

Dat je zonder geluid te maken kunt vliegen...of dat je zo'n ingenieus gehoor hebt met oren op verschillende hoogtes....en dat je in het donker alles kunt zien....dan moet je wel een wonderlijk dier zijn. Uilen zijn dat. De ransuil is er eentje die daarnaast opvalt vanwege het uiterlijk. Ranse is een ander woord voor sluier. De veertjes op zijn gezicht vormen lijntjes die op een sluier lijken, vandaar de naam ransuil. Op het hoofd hebben ransuilen twee veerpluimen. Het zijn geen oren; met deze veren geeft de ransuil aan of hij alert is (veren omhoog) of ontspannen zit te dommelen (veren plat). Het tweede wat opvalt zijn de fel oranje ogen. Onze lokale uilen hebben drie oogkleuren : zwart (bosuil en kerkuil), oranje (ransuil en oehoe) en geel (ruigpootuil, steenuil en velduil). Er wordt wel eens beweerd dat de kleur iets zegt over jachtgewoontes. Gele ogen wijzen er op dat de uil overdag jaagt, met zwarte ogen zie je 's nachts alles prima en oranje ogen zijn geschikt om in de schemering te jagen. Maar de uilen hebben zelf het antwoord gegeven: de ransuil (oranje) en de ruigpootuil (geel) jagen het liefst in de nacht. Een fantasieverhaal dus.

Balans

Het mysterieuze leven van uilen nodigt uit tot verhalen. En toch zijn het net zulke gewone, bijzondere en innemende vogels als een roodborstje of merel. Ze hebben hun leven, vormen jaarlijks een vers koppel, zorgen voor nageslacht, verdedigen huis en haard en vergaren voedsel. In een omgeving die in balans is, leveren ze hun bijdrage aan het op peil houden van de muizenstand en eten zo nu en dan ook andere kleine zoogdieren, vogels en grote kevers.

Veldmuizen zijn het hoofdvoedsel voor de ransuil. Deze muizensoort maakt van nature een drietot vierjarige cyclus door. In een piekjaar van veldmuizen brengt de ransuil veel jongen groot. Deze cycli zijn grotendeels verdwenen door de intensieve landbouw. De balans is verstoord en er ontstaat voedselgebrek voor de ransuilen. Daarnaast hebben deze uilen in hun leefomgeving houtwallen, heggen, naaldbossen en open grasvlaktes nodig. Het is aan de mens om dit in stand te houden of de balans terug te brengen. Verder zijn er nog andere bedreigingen, zoals de ei-stelende marterachtigen. De ransuil is door deze bedreigingen op de rode lijst terecht gekomen en staat omschreven als kwetsbaar. (bron vogelbescherming)

Het aantal broedparen betrof in de periode 2018-2020 volgens tellingen van SOVON: 2100-3000

paren. Sinds de jaren zeventig vorige eeuw daalt het aantal drastisch. In 1990 nam de populatie ransuilen af met 5 % per jaar, grotendeels veroorzaakt door veranderende landbouw.

Dagelijks leven

Hoe een ransuil zijn tijd doorbrengt, hangt af van het seizoen. Ransuilen hebben graag een rustig, wat afgezonderd leven, nauwelijks zichtbaar voor het menselijk oog. Maar in de winter zijn het op eens groepsdieren geworden. Ze zoeken elkaar op, met honderden tegelijk komen ze bijeen om een rustplek te vinden. Dat heet in het uils vakjargon 'roestplek'. Al hun drang om zich eenzaam te verstoppen is weg. Midden in steden en dorpen vinden ze een geschikte boom en kruipen er met z'n honderden tegelijk in. Waarom doen ze dat? Het meest waarschijnlijk is de basisbehoefte aan voedsel en veiligheid (?). Op de velden en de bosranden is weinig voedsel in de winter, dichterbij de mensen zijn de kansen groter. Daar zijn ratten genoeg en in andere bomen, struikgewassen en parken overwinteren veel kleine vogeltjes op een kluitje. Bovendien komen de buizerds en haviken nauwelijks in de steden en dorpen om te jagen. Daarmee zijn de ransuilen hun grootste concurren-

ten kwijt. Wat veiligheid betreft is een roestplek dichtbij mensen een minder goed idee, want de mens is door expansiedrang en levenswijze een grote vijand van ransuilen.

Ransuilen hebben een bijna perfecte manier van onzichtbaar worden ontwikkeld. Zittend in een boom vallen ze bijna niet op. Het streeppatroon op de buik doet hen wegvallen tegen de achtergrond van een tak, net als de vlekpatronen op hun borstkas die lijken op chocoladevlekken. Het patroon is als twijgjes in een boom. Ook de rug heeft een vlekkenpatroon en de poten zijn door lichte donsveertjes nauwelijks zichtbaar. Daarnaast zit de ransuil doodstil, maakt zich slank en lijkt op een tak of deel van de stam. Toch ontspant de ransuil ook wel, dan laat hij de boel lekker hangen. Bol buikje, veerpluimen op half vijf en een beetje dommelen met gebogen hoofd en gesloten ogen. Bij het minst of geringste onbekende geluid

staat hij echter meteen op scherp. In de nacht komt hij weer tot leven en begint de jacht op voedsel. Overdag zie je ze niet. Voor de mens is een ransuil moeilijk te zien.

Uilskuikens

Vroeger werd de uil als dom dier beschouwd, terwijl hij tegenwoordig het symbool van wijsheid placht te zijn. Als men iemand niet al te snugger vond werd er gezegd dat hij "een uil van een vent" was, of 'uilskep'. Een uilskuiken zou dan de overtreffende trap zijn. Nog veel dommer dan de uil. Waarom de uil als dom werd gezien is niet duidelijk. Misschien omdat ie met zijn stille houding en starende ogen "dom voor zich uit staart"? De uil werd vroeger ook gezien als bringer van onheil. Mogelijk door zijn geruisloze vliegen in de nacht en naargeestige geluiden die hij maakt.

En zo wordt de uil op basis van zijn aangeboren vaardigheden benoemd als engerd. Maar tegelijkertijd is het een grote wens van velen om de uil te kunnen zien, zo intrigerend is het dan ook wel weer.

De echte uilskuikens die ieder jaar uit het ei komen zijn meestal met z'n vieren of vijven. Ze worden grootgebracht in een gekraakt nest. Vaak was dat van een kraai, ekster of eekhoorn. Ransuilen maken zelf geen nesten. Doen ze dat bij nood wel dan wordt het nest op de grond gemaakt, aan de voet van een boom.

Het vrouwtje bebroedt de eieren vanaf het eerste ei, daardoor zit er verschil in grootte tussen de uilskuikens. Man help mee met het voeren. Na 3 weken kruipen de kleintjes uit het nest en klimmen naar boomkruinen vlakbij het nest. Ongeveer twee weken later zijn ze vliegvlug.

KrektDijksma reclame in beweging met kleur

www.krektdijksma.nl

Boeken. Heel veel boeken.

Pb
Planteyn boeken

Langewal 19 Gorredijk 0513-461254 gorredijk@planteyn.nl
www.plantayn.nl

**WOONCENTRUM
S.v.d. BERG
NIJ BEETS**

SWYNSWEI 2D
9245 HE NIJ BEETS TEL 0512 461448

Bezoek onze nieuwe website op www.wooncentrumcdberg.nl

Marije Geertsma
FOTOGRAFIE

[INFO@MARIJEERTSMA.NL](mailto:info@marijegeertsma.nl)

administratiekantoor
Jan Kort

Molenwal 17
8401 CD Gorredijk

info@jankort.nl
Tel: 06 50271738

Medprevent

- Gecertificeerde arbodienst (met verzuimbegeleiding)
 - Unieke ééndaagse opleiding BHV
 - Medische keuringen (PMO's en bedrijfskeuringen)
- ← Tevens EHBO, AED en VCA

www.medprevent.nl

Adres: Trijehoek 19 / 8408 HB Lippenhuizen
Postbus: 227 / 8400 AE Gorredijk
E-mail: info@medprevent.nl
Telefoon: 0513 46 62 17
Fax: 0513 71 40 98

medprevent

*Schilders
met hart
voor uw huis*

- Onderhoud
- Nieuwbouw
- Glas
- Wandafwerking

J. Tenge
Schildersbedrijf

Stationsweg 46 • 8401 DR Gorredijk
Tel. 0513 - 462896 • Mob. 06 - 50254038
E-mail: info@tenge-schilders.nl
Internet: www.tenge-schilders.nl

Voor Particulieren en bedrijven

Planten voor uw tuin
koopt u natuurlijk
rechtstreeks bij de kweker!

NU OOK SCHETSSERVICE

Gespecialiseerd in coniferen, heesters,
laanbomen, rhododendrons, buxus enz.
Deskundig advies.

Visser Plant

Boomkwekerij / Plantencentrum

Bütewei 12 - 8408 HC Lippenhuizen
Telefoon 0513 - 46 15 78

UW HUIS, ONZE SPORT!

- ✓ Kennis
- ✓ Antwoorden
- ✓ Ideeën
- ✓ Contacten
- ✓ Tijd
- ✓ Enthousiasme

Wilt u een makelaarteam
met deze combinatie?
Bel 0513 - 46 01 01

www.sierdmoll.nl

Sierd Moll
MAKELAARS

Badweg 30
8401 BL GORREDIJK
info@sierdmoll.nl

Willen we nog lang genieten van deze mysterieuze, prachtige uil, dan ligt het antwoord op deze vraag besloten in de levenswijze van de ransuil. Rust, ruimte om te jagen in een voedselrijke omgeving en schuilplekken in bomen, heggen en bosranden. Dat moet toch te doen zijn?

JH

Waarnemingen

Acht november zag Tjeerd Geertsma vooraan bij de golfbaan een zwarte kraai vliegen met een golfbal in de snavel. Dit fenomeen is wel vaker waargenomen bij de raaf maar zwarte kraaien kunnen dit kennelijk ook. Hole in one voor de zwarte kraai...

Op 26-11-2023 zag T. Geertsma in het westelijk deel van de Dellebuursterheide maar liefst 10 kraanvogels foerageren. Vanuit het zuidoosten kwamen ze aangevlogen met hun kenmerkend luid, verdragend trompetachtig geluid en verbleven geruime tijd in het ruige land op het meest westelijke gedeelte daar.

Kraanvogels op de Dellebuursterheide

Vrijdag 17 november zag Geertsma een zeearend boven het Tijnjesterbos vliegen. Vanuit westelijke richting kwam hij/zij aangevlogen waarbij de foeragerende ganzen in de Rippen nog even flink werden wakker geschud en massaal met grootkabaal het luchtruim kozen.

Otter in de 10e wijk.

Op donderdag 16 november zag T. Geertsma twee paartjes roodborsttapuiten in het Weinjeterpsterschar druk aan het bakkeleien. Gezien de tijd van het jaar en de weersomstandigheden zou je denken tijd om het wat rustiger aan te doen, maar nee hoor. Ruzie alom! Een deel van de roodborsttapijten blijft hier overwinteren en territorium aanspraken worden ook in deze tijd nog voortdurend uitgevochten.

Dat bosuilen ook wel eens buiten het bos in dorp en park voorkomen zijn merkte Renske Woudstra uit Terwispel. Op zondag 12 november hoorde zij

vanuit de tuin een bosuil in de verte. Het ver reikende, langgerekte en bevende geluid van de bosuil is onmiskenbaar.

Age Maat zag 19 november een otter zwemmen in de 10e Wijk te Hoornsterzwaag. (Meer natuurbelevissen rondom de 10e wijk in Hoornsterzwaag leest u op pagina 16 in dit blad)

Waarnemingen

Heeft u iets leuks of bijzonders gezien in de natuur? Wij stellen uw waarnemingen bijzonder op prijs! U kunt uw waarnemingen via geaflecht@gmail.com doorgeven. Liefst met een foto of filmpje, datum en plaats en bij voorkeur aanvullende informatie

In het verleden draaide het hele leven om bomen. We tooïden ons met hun bloemen we aten hun fruit, we kleeadden ons met hun bladeren en vezels, we zochten onderkomen onder hun takken. We klommen erin om ons te beschermen tegen roofdieren. We warmden ons aan hun brandhout, sneden stokken uit de stam om onze oude botten te ondersteunen en onze aanvallers weg te slaan. Het was dik aan tussen de bomen en ons. Wat is het vandaag gemakkelijk om te vergeten hoe innig we met de natuur omgingen, nu we ons in ultramoderne kantoren bewegen tussen de meest geavanceerde machines en computers die in een oogwenk de hoogste prestaties leveren.

Tenzin Gyatso, veertiende Dalai Lama

De Rounte
Speciaalzaak in natuurvoeding
Formanjestrijtte 2
8401 VK Gorredijk
tel. 0513 463375

Biologische producten staan voor
een duurzame landbouw en dierenwelzijn

TopoKaartopMaat

Bodemkaarten

Ecologische inrichtingsplannen kunnen belang hebben bij nauwkeurige hoogte- en bodemkaarten. Kleine hoogteverschillen en variatie in bodemtypen geven al grote verschillen in ecologische potentie. Met behulp van grondboringen, nauwkeurige hoogtekarten, en fysisch geografische achtergrond kennis maken wij dergelijk kaarten.

Landschapskaarten

Oudere natuurterreinen van b.v. het Fryske Gea of staatsbosbeheer hebben soms nog een gaaf natuurlijk reliëf. Nauwkeurige hoogtekarten zoals deze tegenwoordig eenvoudig gemaakt kunnen worden, geven het landschap een extra dimensie. Met enige achtergrond kennis worden landschappelijke fenomenen ook in het veld zichtbaar. We zijn er van overtuigd dat kennis van het landschap de beleving van dit landschap vergroot en een meerwaarde aan natuurterreinen geeft. Wij hebben de kennis en kunde in huis om dergelijke kaarten te maken.

Toeristische kaarten

Uw camping, hotel of B&B komt centraal op de kaart. Op de kaart kan naar wens van alles worden weergegeven:

- bezienswaardigheden, zoals mooie steden, dorpen, musea etc.
- geselecteerde wandelingen en fietstochten over de mooiste paden in natuurgebieden in de directe omgeving.
- zwemlocaties, bootverhuur etc.
- praktische zaken zoals winkels, doktersposten etc. kunnen op de kaart worden gezet.
- Landschappelijke kenmerken en archeologische vindplaatsen.

Interesse, neem contact met mij op!

Luitzen Nijdam

T 06-28559693

E info@topokaartopmaat.nl www.topokaartopmaat.nl

Help ons om de Friese das te ondersteunen!

Vrijwilliger(s)gezocht!

Het gaat sinds de herintroductie van dassen in Friesland al een stuk beter met de das, maar toch ...

Veel dassen (jaarlijks ongeveer 1/5 deel) leggen het loodje door het verkeer. In het ergste geval wordt er een zogende moeder doodgereden met als gevolg dat haar jongen niet meer gezoogd worden en verhongeren.

Ook worden burchten soms dusdanig verstoord dat dassen gedwongen worden om te verhuizen. Het kan gebeuren dat er een maatschappelijke noodzaak is dat dassen moeten verhuizen (spoorlijn ZW Friesland) maar ook dat er domweg sprake is van moedwillige vernieling. In dat geval keren de dassen vandaag of morgen toch weer terug naar de plek waar ooit eens een burcht geweest is. Dat wil zeggen mits de dassenfamilie niet uitgemoord is want ook dat gebeurt helaas.

Het is dus nog steeds belangrijk om dassen te beschermen om er voor te zorgen dat er een gezonde populatie tot stand gebracht wordt.

Wanneer is er sprake van een gezonde populatie?

Zonder de dassenstand te monitoren kun je dat moeilijk aangeven. Het registreren van verkeersslachtoffers is één van die manieren maar beter is om dat te combineren met verantwoord posten bij burchten. Hoewel dat laatste niet altijd gegarandeerd succesvol is, blijft het posten wel een boeiende bezigheid. De eerste keer dat je een das met jongen uit een burcht ziet komen vergeet je nooit weer. Bovendien geeft de natuur tijdens het posten voor de natuurliefhebber nog voldoende afleiding.

Helaas komen de mensen die serieus dassen monitoren door te posten ook nogal eens “verdwaalde” mensen en wildcamera’s tegen die voor verstoring zorgen. “Verdwaalde” mensen omdat zij geen vergunning hebben om camera’s op te hangen noch om te posten.

Oproep.

Verspreidt in Zuid- (Gaasterland) en Oost Friesland zijn vrijwilligers bezig met monitoren. Dat speelt zich voornamelijk af in de periode dat er jonge dassen te zien zijn (april tot juli) Dat kan door een gebrek aan vrijwilligers tot nog toe niet gebiedsdekkend uitgevoerd worden. Dat geldt ook voor de registratie van verkeersslachtoffers. Voor een effectieve registratie dient nog een systeem (pje) opgezet te worden. De ervaring van de laatste jaren heeft geleerd dat het leggen van (de juiste) contacten in combinatie met een app groep voor registratie van verkeersslachtoffers al veel kan helpen. Helaas zijn de personen die zich daar mee bezig hielden door omstandigheden gestopt.

Heeft u belangstelling om de registratie van verkeersslachtoffers op poten te zetten en/of om te inventariseren?

Bel voor inlichtingen met Douwe Klijnstra (Dassenwerkgroep Bakkeveen)
Tel. 06-45068003

Natuerferiening Bakkefean e.o.

(opgericht in 1951)

Voorzitter	Vacant			
Secretaris	Oene Roelsma	Noardkamp 15	9243KV	Bakkeveen
	Mail: oeneroelsma@hotmail.com			
Penningmeester	Ingrid Arends	Nije Buorren 40	9243JR	Bakkeveen
	Mail: penningmeester@natuurbakkeveen.nl			
Bestuursleden:	Jouke Bouius	Boskleane 23	9243JN	Bakkeveen
	Mail: j.bou062@ziggo.nl			
	Jan Dirk v/d Meulen	Gentiaan 29	9241EN	Wijnjewoude
	Mail: jandirkvandermeulen@yahoo.co.uk			
	Everard van der Wolfshaar	Nij Drintswei 2	9243SE	Bakkeveen
	Mail: wolfshaar@hetnet.nl			

Natoer Nijs November 2023 (over Oktober)

Donkere dagen, afgewisseld met een mooie zonnige dag. De wind in zuidelijke richting, betekent nog geen winter. We genieten van het herfstweertje. Er is weer veel regen gevallen. Dat is goed voor de paddenstoelen. Momenteel zijn er erg veel te vinden. De Slotplaats is een mooie plek, maar vergeet ook de duinen, het Oude Bosch en de Duurswouderheide niet. Hieronder een impressie van de vondsten.

De laatste vlinders en libellen vliegen nog, maar zullen weldra stoppen. Nog diverse bloeiende planten. In december is er vanuit Floron (de landelijke plantenclub) een landelijk onderzoek om bloeiende planten te tellen.

Vogels zijn volop op trek. Op gunstige dagen veel trek van ganzen, vooral Kol- en Toendrarietgans; verder Koperwiek, Kramsvogel, Vink, Keep, Veldleeuwerik en Graspieper. Soms een zeldzaamheid, zoals Hop, Pestvogel, Bokje en roofvogels.

Waarnemingen vogels:

Een Hop werd gemeld bij Allardsoog. De melding werd stilgehouden om veel drukte te voorkomen. Onderzoek van ondergetekende en nog enkele mensen werd de volgende dagen niet meer beloond. De prachtige vogel wordt hier zelden gezien, maar lijkt zijn gebied naar het noorden wat uit te breiden.

Een roepende IJsgors vloog op 8 oktober over het dorp.

De roep moet je kennen, maar eenmaal opgeslagen zou je hem toch kunnen herkennen. Deze soort is echter meer kustvogel en op de trek kun je hem vooral vinden op kwelders en zeekust.

Verder toch vrij rustig dit najaar. Een weekje Texel (9 tot 13 okt) leverde daarentegen veel leuke soorten op. Toch maar even noemen dan? Over zee: Grauwe Pijlstormvogel, Noordse Pijlstormvogel, Kleine Jager, Vorkstaartmeeuw, Drieteenmeeuw, Alk, Zeekoet, Parelduiker, Roodkeelduiker, Jan-van-gent. Verder enkele Koereigers, Dwerggors, Bladkoning. We zagen totaal 121 soor-

paddenstoelen zoekt. Ze staan letterlijk overal. Op de gazons in het dorp veel boleten, zoals Eekhoortjesbrood, Rode boleet, Fluweelboleet (meerdere soorten), Kastanjeboleet, Heksenboleet en in de bossen bijv. Holsteelboleet.

Ook veel soorten russula's, als Braakrussula, Kamrussula, Berijpte Russula, Duivelsbroodrussula, Regenboogrussula, Zwartpurperen Russula, Papilrussula etc. en nog veel meer. Zie daarvoor onze website.

Wil je gaan zoeken? Neem dan een goede camera, een gids en een spiegeltje mee (de onderzijde is soms doorslaggevend voor determinatie). Ook de geur kan belangrijk zijn

Tip: De waarnemingen kunnen online worden bekeken op de website: www.natuur-bakkeveen.nl. Kies optie "links" en dan waarnemingen in Bakkeveen. Verder kunt u een kijkje nemen op www.natuurverenigingen-opsterland.nl. Op die site o.a. mededelingen en artikelen van onze vereniging. Meldingen graag weer bij Koert Scholten: Liefst online op: kokoscho@xs4all.nl. Tel nr.542017.

ten in vier dagen tijd...

Nog geen Pestvogels in het dorp, voorzover mij bekend. Let er eens op. Check dan vooral besdragende heesters, zoals Vuurdoorn, Gelderse Roos, Lijsterbes, Meidoorn, Liguster etc.

Waarnemingen paddenstoelen:

Door het natte weer verschijnen veel paddenstoelen. Natuurlijk is oktober de beste maand en kun je allerlei soorten vinden. Van minuscule mycena's tot forse boleten. Een wandeling is dan ook aan te bevelen. Echter, van een stevige wandeling komt niet veel terecht als je

voor determinatie. Als het even kan: Laat ze staan, pluk ze niet, want er zijn erg zeldzame bij (bovendien zijn vele soorten giftig) en heeft een andere persoon er ook nog wat aan. Bij fotograferen is een foto van de hoed, de steel en de onderzijde erg belangrijk (en dan nog is het vaak niet mogelijk om de juiste naam er op te plakken). Blijf dan maar gewoon genieten...

Dit is slechts een greep uit de vele waarnemingen van vogels in onze contreien. Iedereen bedankt voor de meldingen en foto's.

welkoop

Het adres voor tuin & dier.

We zijn er voor alle doeners. Voor iedereen die er blij van wordt om lekker buiten bezig te zijn. En te zorgen voor alles wat groeit en bloeit, het hele jaar door. Als doener vind je bij ons precies wat je zoekt: een praktisch aanbod en gedegen advies. Van iemand die er echt verstand van heeft. Het hele jaar door en bij elk weertype weet Welkoop wat er nú te doen is in de tuin. We weten hoe je goed voor dieren zorgt. En wat je daarvoor nodig hebt en hoe je dat aanpakt.

Tot snel in de winkel!

welkoop

Weet wat te doen.

Welkoop Jubbega
Gorredijksterweg 54

**Verkoop
Aankoop
Taxaties**

WAAR JE THUIS BENT
**Makelaardij
GORREDIJK**

Hoofdstraat 6
8401 BZ Gorredijk
0513 - 76 90 55
info@makelaardijgorredijk.nl
www.makelaardijgorredijk.nl

**KEES
& SITA**
kappers
Keesensitakappers.nl

Molenwal 2
8401 CD Gorredijk
tel. 0513-461580

Woensdagavond geopend

LUNCHROOM

"De Gerdykster"

0513-464296
Hoofdstraat 51 - 8401 BW Gorredijk

**POORTMAN[®]
SOLAR**

King of the Field

Acculoze
Plas-dras pompen

- Systeem werkt zonder accu
- Nog hogere opbrengst
- Eenvoudig verplaatsbaar
- Permanent of mobiel systeem

T18-AL
18.000 liter

Nu al een acculoze
Plas-Draspomp voor
419,-

T120-ALM
120.000 liter

Bel nu
0513-466003

www.poortmansolar.nl

*Brengt groen
tot leven!*

HOVENIERSBEDRIJF FEITZE DIJKSTRA

- Tuinadvies ■ Tuinontwerp ■ Tuinaanleg
- Tuinonderhoud ■ Boomverzorging ■ Bestrating
- Schuurtjes ■ Vlonders ■ Vijvers

Tolbaas 14 Gorredijk • Tel.: 0513-461277
Mob. 06-29515461 • www.feitzedijkstra.nl

ECHTE SPECIALISTEN

"Bij Visser Plant staat alles in dienst van de allerbeste kwaliteit. Voor mijn financiële zaken verwacht ik hetzelfde. Toen ik overging van een eenmanszaak naar een bv, stond Van der Veen & Kromhout mij van begin tot eind bij. Bij zo'n ingewikkeld proces heb je echte specialisten nodig om kansen te zien en de juiste beslissingen te nemen."

www.kromhout.com

**Van der Veen
& Kromhout**
ACCOUNTANTS & ADVISEURS